

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 351.863:336.025.2

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.16529580>

**Інституційне забезпечення фінансово-економічної безпеки держави:
структура та функції**

Андрусів Уляна Ярославівна

кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри фінансів, обліку та оподаткування, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 76019, вул. Карпатська, 15, Івано-Франківськ, Україна,

<https://orcid.org/0000-0003-1793-0936>

Столяренко Олена Миколаївна

доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансово-економічної безпеки, Національна академія Служби безпеки України, 03066, вул. М. Максимовича, 22, Київ, Україна,

<https://orcid.org/0000-0003-3134-3201>

Прийнято: 06.07.2025 | Опубліковано: 19.07.2025

***Анотація.** Стаття присвячена аналізу інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки держави з позиції системного підходу, що охоплює структурно-функціональні, організаційні та координаційні аспекти функціонування багаторівневої системи захисту національних економічних інтересів. Метою статті є аналіз структури та функцій інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, виявлення основних проблем у функціонуванні цієї системи та розробка пропозицій щодо її удосконалення. Окреслено основні проблеми функціонування інституційної*

системи забезпечення фінансово-економічної безпеки та запропоновано шляхи їхнього подолання. Розглянуто вплив інституційної архітектури на ефективність протидії загрозам, координацію політики безпеки і забезпечення макроекономічної стабільності, а також адаптацію інституційних механізмів до сучасних викликів національної безпеки. **Методи.** Для вивчення теоретичних аспектів інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки у дослідженні здійснено огляд літератури; для оцінки різних підходів до організації інституційних систем безпеки застосовано метод порівняння; системний аналіз дав змогу комплексно оцінити структуру та взаємозв'язки між різними рівнями інституційної ієрархії. **Результати.** У роботі описано чотирьох рівневу структуру інституційного забезпечення, що формується залежно від рівня повноважень, функціональної спеціалізації та територіального охоплення діяльності інституційних суб'єктів. Визначено вплив внутрішніх і зовнішніх чинників на ефективність інституційної системи та систематизовано основні функції ключових органів у сфері фінансово-економічної безпеки. **Висновки.** Запропоновано використання комплексного та послідовного підходу до оптимізації інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки з метою усунення дублювання функцій, підвищення координації та адаптації до сучасних загроз. Це сприяє підвищенню ефективності протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам, зміцненню інституційної спроможності держави та відкриває можливості для інтеграції з міжнародними системами безпеки.

Ключові слова: інституційне забезпечення, фінансово-економічна безпека, структура системи, функції органів влади, координація, національна безпека, державне управління.

**Institutional Framework for Financial and Economic Security of the State:
Structure and Functions**

Uliana Andrusiv

PhD in Economics, Associate Professor, Head of the Department of Finance,
Accounting and Taxation, Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and
Gas, 15 Karpatska str., Ivano-Frankivsk, 76019, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0003-1793-0936>

Olena Stoliarenko

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of
Financial and Economic Security,
National Academy of the Security Service of Ukraine,
M. Maksymovycha St., 22, Kyiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-6807-0177>

Abstract. *The article is dedicated to analyzing the institutional framework for financial and economic security of the state from a systemic approach perspective, encompassing structural-functional, organizational, and coordination aspects of the functioning of a multi-level system for protecting national economic interests. **The aim of the article** is to analyze the structure and functions of the institutional framework for financial and economic security of the state, identify key problems in the functioning of this system, and develop proposals for its improvement. The main problems of the institutional system for ensuring financial and economic security are outlined, and ways to overcome them are proposed. The influence of institutional architecture on the effectiveness of threat response, security policy coordination, and macroeconomic stability assurance is examined, as well as the adaptation of institutional mechanisms to contemporary national security challenges. **Methods.** To study the theoretical aspects of institutional provision of financial and economic*

*security, a literature review was conducted; a comparative method was applied to evaluate different approaches to organizing institutional security systems; systems analysis enabled a comprehensive assessment of the structure and interrelationships between different levels of the institutional hierarchy. **Results.** The paper describes a four-level structure of institutional provision, formed depending on the level of authority, functional specialization, and territorial coverage of institutional actors' activities. The influence of internal and external factors on the effectiveness of the institutional system is determined, and the main functions of key bodies in the field of financial and economic security are systematized. **Conclusions.** The use of a comprehensive and consistent approach to optimizing the institutional framework for financial and economic security is proposed to eliminate functional duplication, enhance coordination, and adapt to modern threats. This contributes to improving the effectiveness of countering internal and external threats, strengthening the institutional capacity of the state, and opens opportunities for integration with international security systems.*

Keywords: *institutional framework, financial and economic security, system structure, government functions, coordination, national security, public administration.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації та геополітичної нестабільності забезпечення фінансово-економічної безпеки держави набуває особливої актуальності. Фінансово-економічна безпека є основою національної безпеки, що визначає спроможність держави захищати свої економічні інтереси, забезпечувати стабільний розвиток національної економіки та протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам. Ефективність системи фінансово-економічної безпеки значною мірою залежить від якості її інституційного забезпечення. Інституційна структура повинна забезпечувати координацію діяльності різних органів влади, ефективний розподіл функцій та повноважень, а також оперативне реагування на виникаючі загрози. Проте на сьогодні існує

низка проблем у функціонуванні системи інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки, що потребують детального аналізу та вироблення шляхів удосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки характеризується значною увагою з боку наукової спільноти та представлено широким спектром досліджень як у вітчизняній, так і в зарубіжній науковій літературі, що свідчить про актуальність та багатоаспектність даної проблематики. Серед українських дослідників фундаментальні основи теорії фінансової безпеки було закладено О. Барановським, який розробив комплексну методологію оцінки та механізми забезпечення фінансової безпеки банківської системи [1]. Концептуальні засади економічної безпеки держави досліджував З. Варналій, який систематизував проблеми та пріоритети зміцнення економічної безпеки України, акцентуючи увагу на інституційних механізмах її забезпечення [2]. Значний внесок у розвиток теоретико-методологічних основ економічної безпеки зробили В. Геєць [3], який розробив концептуальні підходи до моделювання економічної безпеки на різних рівнях управління - від державного до підприємницького, та В. Мунтіян [4], який сформулював фундаментальні принципи забезпечення економічної безпеки України в умовах трансформаційних процесів. Інституційні аспекти національної безпеки комплексно досліджували В. Горбулін та А. Качинський [5], які розкрили системні підходи до організації інституційного забезпечення безпеки держави.

Сучасні дослідження представлені роботами А. Ковальчука [6], який аналізував державний механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки в теоретико-правовому аспекті, Г. Козаченка та Ю. Погорелова [7], які запропонували інноваційні підходи до оцінювання економічної безпеки держави з використанням конструктивного підходу, та Ю. Неустроева [8], який систематизував зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки. Важливі аспекти ролі держави у забезпеченні економічної безпеки розглядав О.

Правдивець [9], а К. Єфремова, М. Пасат та Д. Чижов проаналізували сучасні проблеми забезпечення економічної безпеки України та запропонували шляхи їх вирішення [10].

Серед зарубіжних дослідників слід відзначити фундаментальні праці Дж. Стігліца [11], який досліджував інституційні основи ринкової економіки та розробив теоретичні засади інформаційної економіки, що мають безпосереднє відношення до формування інституційних механізмів економічної безпеки. Д. Норт [12], створив нову інституційну економічну теорію, що стала теоретичним підґрунтям для розуміння ролі інститутів у забезпеченні економічного розвитку та безпеки.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених проблемам фінансово-економічної безпеки, залишається низка невирішених питань щодо інституційного забезпечення цієї сфери. Зокрема, недостатньо вивченими є:

- оптимальна структура інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки в умовах трансформаційної економіки;
- механізми координації діяльності різних інституційних суб'єктів у системі забезпечення фінансово-економічної безпеки;
- особливості функціонування інституційної системи в умовах цифровізації економіки та появи нових типів загроз;
- критерії оцінки ефективності інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки.

Наявність цих прогалин у дослідницькому полі не дає можливості повноцінно оцінити потенціал інституційного забезпечення як інструменту зміцнення фінансово-економічної безпеки держави, підвищення ефективності протидії загрозам та координації дій різних суб'єктів системи. З огляду на це необхідне подальше дослідження, орієнтоване на виявлення перешкод та умов ефективної взаємодії інституційних суб'єктів у сфері фінансово-економічної безпеки України.

Метою статті є аналіз структури та функцій інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, виявлення основних проблем у функціонуванні цієї системи та розробка пропозицій щодо її удосконалення.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- проаналізувати теоретичні засади інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки;
- дослідити структуру системи інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки;
- охарактеризувати функції основних інституційних суб'єктів;
- виявити проблеми у функціонуванні системи та запропонувати шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інституційне забезпечення фінансово-економічної безпеки держави являє собою складну багатокомпонентну систему взаємопов'язаних формальних та неформальних інститутів, нормативно-правових актів, організаційних структур і механізмів, що в сукупності створюють цілісну архітектуру захисту фінансово-економічних інтересів держави, суспільства та особистості від внутрішніх і зовнішніх загроз. Дана система базується на фундаментальних положеннях інституціональної економічної теорії, згідно з якими інститути виступають як "правила гри" в суспільстві, що структурують людські взаємодії та знижують трансакційні витрати економічної діяльності.

Концептуальні основи інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки ґрунтуються на розумінні того, що ефективне функціонування національної економіки неможливе без створення стабільного інституційного середовища, яке забезпечує захист прав власності, дотримання контрактних зобов'язань, підтримання конкуренції та запобігання проявам недобросовісної поведінки економічних суб'єктів [16]. Теоретичне обґрунтування необхідності інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки впливає з концепції провалів ринку, згідно з якою вільне

функціонування ринкових механізмів не завжди призводить до оптимальних результатів, особливо в умовах асиметрії інформації, наявності зовнішніх ефектів та існування суспільних благ [17]. У таких умовах держава повинна створювати відповідні інституційні механізми для корекції ринкових недосконалостей та забезпечення стабільності фінансово-економічної системи.

Сучасна теорія інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки також спирається на концепцію системного підходу, згідно з якою національна економіка розглядається як складна адаптивна система, що характеризується нелінійністю розвитку, емерджентністю властивостей та здатністю до самоорганізації [18]. Інституційне забезпечення в такому контексті виступає як механізм підтримання системної стійкості економіки до внутрішніх і зовнішніх шоків, забезпечення її адаптивності до змін зовнішнього середовища та створення умов для сталого розвитку.

Основними принципами функціонування системи інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки є системність, що передбачає розгляд усіх елементів системи у їх взаємозв'язку та взаємозалежності; законність і правове забезпечення, що означає відповідність усіх дій і рішень чинному законодавству та міжнародним стандартам; координація та взаємодія, що забезпечує узгодженість дій різних інституційних суб'єктів і уникнення дублювання функцій; оперативність і ефективність, що полягає у своєчасному реагуванні на загрози та раціональному використанні ресурсів; прозорість і підзвітність, що гарантує відкритість процесів прийняття рішень та можливість громадського контролю за діяльністю інституцій.

Структура системи інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки України характеризується складною ієрархічною архітектурою, що базується на принципах функціонального розподілу повноважень, вертикальної інтеграції управлінських процесів та горизонтальної координації діяльності різнорівневих інституційних суб'єктів. Дана система являє собою багатокомпонентну організаційну структуру, що включає чотири основні рівні

інституційної ієрархії, кожен з яких характеризується специфічними функціональними особливостями, компетенційними повноваженнями та механізмами взаємодії з іншими елементами системи.

Стратегічний рівень представлений Радою національної безпеки і оборони України, яка функціонує як координаційний орган конституційного статусу, що здійснює стратегічне планування у сфері національної безпеки, визначає пріоритетні напрями державної політики щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки та координує діяльність усіх складових сектору безпеки й оборони держави. РНБО виступає як інституційний механізм консолідації зусиль різних відомств у процесі формування єдиної стратегії протидії загрозам фінансово-економічній стабільності, забезпечуючи міжвідомчу координацію та синхронізацію дій різних органів державної влади у сфері національної безпеки.

Центральний рівень інституційного забезпечення охоплює систему центральних органів виконавчої влади, що безпосередньо реалізують державну політику у сфері фінансово-економічної безпеки та здійснюють функціональне управління відповідними сферами державного регулювання. Цей рівень характеризується найвищою концентрацією регуляторних повноважень та інституційних ресурсів і включає Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади, що забезпечує проведення фінансової, грошово-кредитної, інвестиційної, інноваційної, зовнішньоекономічної та регіональної політики. До складу центрального рівня також входять Міністерство фінансів України, що здійснює формування та реалізацію державної політики у сферах державних фінансів, бюджету, державного боргу, міжбюджетних відносин, місцевих бюджетів, міжнародних фінансових відносин; Національний банк України як центральний банк держави, що забезпечує стабільність грошової одиниці та цінову стабільність; Служба безпеки України, що протидіє розвідувально-підривній діяльності проти України, боротьбі з тероризмом, корупцією та організованою злочинністю у

сфері управління й економіки; Державна податкова служба України, що реалізує державну податкову політику, політику у сфері державної митної справи, боротьби з правопорушеннями під час застосування податкового, митного законодавства; Національне агентство з питань запобігання корупції, що забезпечує формування та реалізацію антикорупційної політики; Державна аудиторська служба України, що здійснює державний фінансовий контроль використання і збереження державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильності визначення потреби в бюджетних коштах та ефективності їх використання.

Галузевий рівень системи інституційного забезпечення представлений сукупністю профільних міністерств та центральних органів виконавчої влади, що здійснюють галузеве регулювання економічних процесів та забезпечують секторальний підхід до управління фінансово-економічною безпекою у відповідних сферах національної економіки. Цей рівень характеризується високим ступенем спеціалізації інституційних суб'єктів та включає Міністерство економіки України, що забезпечує формування та реалізацію державної економічної політики, політики у сферах зовнішньоекономічної діяльності, торгівлі, сфери послуг, технічного регулювання, метрології та метрологічної діяльності, стандартизації, оцінки відповідності, акредитації, державного технічного нагляду, регулювання безпечності та якості харчових продуктів; Міністерство енергетики України, що реалізує державну політику у сферах енергетики, вугільної, торф'яної промисловості, державного нагляду за додержанням вимог законодавства на об'єктах підвищеної небезпеки, гірничого нагляду; Міністерство розвитку громад та територій України, що забезпечує формування державної політики у сферах будівництва, архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства, регіонального розвитку, розвитку місцевого самоврядування; Міністерство цифрової трансформації України, що реалізує державну політику у сферах цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій, електронного урядування

та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації; а також інші галузеві міністерства та відомства, що здійснюють регулювання у відповідних секторах економіки.

Регіональний рівень інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки охоплює територіальні органи центральних органів виконавчої влади, обласні та місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи, що забезпечують реалізацію державної політики у сфері фінансово-економічної безпеки на регіональному та місцевому рівнях. Цей рівень характеризується високим ступенем адаптивності до локальних особливостей соціально-економічного розвитку територій та включає обласні державні адміністрації, що виконують функції забезпечення законності, правопорядку, додержання прав і свобод громадян на відповідній території; регіональні відділення центральних органів виконавчої влади, що здійснюють територіальну декомпозицію функцій центральних органів влади; органи місцевого самоврядування, що в межах Конституції і законів України здійснюють місцеве самоврядування, представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст; територіальні підрозділи правоохоронних органів, що забезпечують охорону громадського порядку, боротьбу із злочинністю, захист прав і законних інтересів громадян на відповідній території.

Розглянемо, більш детально, функції основних інституційних суб'єктів держави.

Функціональний розподіл повноважень між основними інституційними суб'єктами системи забезпечення фінансово-економічної безпеки характеризується високим ступенем спеціалізації та взаємодоповнюваності, що забезпечує комплексність і системність підходу до захисту національних економічних інтересів (табл. 1).

Таблиця 1

**Функції основних інституційних суб'єктів системи забезпечення
фінансово-економічної безпеки України**

Інституційний суб'єкт	Основні функції у сфері фінансово-економічної безпеки
Рада національної безпеки і оборони України	Координація діяльності органів виконавчої влади у сфері національної безпеки; Розробка стратегії національної безпеки та визначення загроз фінансово-економічній безпеці; Контроль за виконанням рішень у сфері національної безпеки; Підготовка пропозицій щодо реалізації державної політики у сфері національної безпеки.
Кабінет Міністрів України	Забезпечення проведення фінансової політики та управління державними фінансами; Координація економічної політики та забезпечення макроекономічної стабільності; Розробка проекту Державного бюджету України та управління державним боргом; Координація діяльності міністерств та відомств у сфері економічної безпеки
Міністерство фінансів України	Формування та реалізація державної фінансової політики; Управління державним бюджетом та державним боргом; Контроль за використанням бюджетних коштів та забезпечення бюджетної безпеки; Казначейське обслуговування бюджетних коштів та управління державними фінансовими ресурсами
Національний банк України	Забезпечення стабільності грошової одиниці та реалізація монетарної політики; Банківське регулювання, нагляд та ліцензування банківської діяльності; Валютне регулювання та валютний контроль; Емісія національної валюти та регулювання грошового обігу
Служба безпеки України	Протидія загрозам економічній безпеці та контррозвідувальна діяльність в економічній сфері; Боротьба з корупцією в економіці та захист економічних інтересів держави; Виявлення та припинення розвідувально-підривної діяльності проти економіки; Боротьба з тероризмом та організованою злочинністю у фінансово-економічній сфері
Державна податкова служба України	Адміністрування податків і зборів та забезпечення фіскальної безпеки; Контроль за дотриманням податкового законодавства та боротьба з ухиленням від оподаткування; Реєстрація платників податків та проведення податкових перевірок; Митне регулювання та контроль за переміщенням товарів через митний кордон
Національне агентство з питань запобігання корупції	Формування антикорупційної політики та запобігання корупційним правопорушенням; Контроль декларування доходів та моніторинг способу життя публічних осіб; Перевірка декларацій про доходи та ведення Єдиного реєстру декларацій; Проведення спеціальної перевірки осіб та контроль за політичним фінансуванням
Державна аудиторська служба України	Здійснення державного фінансового контролю та аудит ефективності використання бюджетних коштів; Контроль за збереженням державних активів та запобігання порушенням бюджетного законодавства; Проведення державного фінансового аудиту та контроль за використанням державних ресурсів; Перевірка дотримання бюджетного законодавства та оцінка ефективності бюджетних програм
Міністерство	Формування економічної політики та регулювання

економіки України	зовнішньоекономічної діяльності; Координація інвестиційної політики та забезпечення економічної безпеки галузей; Розвиток підприємництва та розробка стратегій економічного розвитку; Ліцензування зовнішньоекономічної діяльності та залучення інвестицій
Міністерство цифрової трансформації України	Реалізація державної політики у сферах цифровізації та цифрового розвитку; Забезпечення кібербезпеки у фінансово-економічній сфері; Розвиток електронного урядування та електронної демократії; Захист критичної інформаційної інфраструктури держави
Регіональні органи влади	Реалізація державної політики на місцевому рівні та контроль за використанням місцевих бюджетів; Забезпечення економічної безпеки регіонів та координація діяльності місцевих органів; Розвиток місцевої економіки та залучення інвестицій в регіон; Виконання делегованих державою повноважень та підтримка місцевого підприємства

Джерело: сформовано авторами на основі [13, 14]

Систематизована у табл. 1 інформація демонструє, що ефективність системи інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки значною мірою залежить від якості координації між різними інституційними суб'єктами та чіткості розподілу їх функціональних повноважень, що потребує постійного вдосконалення механізмів міжвідомчої взаємодії та уникнення дублювання функцій.

Аналіз функціонування системи інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки України дозволяє виділити наступні основні проблеми:

1. недосконалість нормативно-правової бази (відсутність єдиного концептуального документа, який би визначав стратегію забезпечення фінансово-економічної безпеки, призводить до розпорошеності зусиль і неузгодженості дій різних відомств);

2. дублювання функцій (розподіл повноважень між різними органами не завжди є чітким, що призводить до дублювання функцій і неефективного використання ресурсів);

3. недостатня координація (відсутність ефективних механізмів координації діяльності різних відомств знижує результативність системи загалом);

4. обмеженість ресурсів (недостатнє фінансування та кадрове забезпечення органів, відповідальних за фінансово-економічну безпеку, обмежує їх можливості);

5. низька ефективність контролю (система контролю за дотриманням вимог фінансово-економічної безпеки потребує вдосконалення)

Для підвищення ефективності інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки держави необхідно:

- удосконалити нормативно-правову базу, зокрема, розробити та прийняти Стратегію фінансово-економічної безпеки України, яка б визначала цілі, завдання, принципи та механізми забезпечення безпеки;

- оптимізувати організаційну структуру (чітко розмежувати функції та повноваження між різними органами, уникнути дублювання функцій);

- створити ефективні механізми координації (запровадити регулярні міжвідомчі консультації, створити єдину інформаційну систему обміну даними);

- підвищити кваліфікацію кадрів (розвивати систему підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів у сфері фінансово-економічної безпеки);

- впровадити сучасні технології (використовувати можливості штучного інтелекту, великих даних та інших інноваційних технологій для підвищення ефективності моніторингу та аналізу загроз).

Висновки. Підсумовуючи можна сказати, що інституційне забезпечення здійснює фундаментальний системоутворюючий вплив на ефективність функціонування системи фінансово-економічної безпеки держави, глибинно визначаючи не лише організаційну архітектуру та функціональну структуру системи захисту національних економічних інтересів, але й революціонізуючи підходи до координації та взаємодії між різнорівневими суб'єктами забезпечення безпеки, що суттєво відображається на спроможності держави протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам як на національному, так і на міжнародному рівнях. Проведений структурно-функціональний аналіз системи

інституційного забезпечення фінансово-економічної безпеки України незаперечно свідчить про наявність прямого кореляційного зв'язку між рівнем інституційної спроможності та ключовими індикаторами економічної стабільності держави, зокрема, ефективність координації між стратегічним рівнем (РНБО), центральним рівнем (КМУ, Мінфін, НБУ, СБУ) та галузевим і регіональним рівнями безпосередньо корелює з показниками бюджетної стійкості, монетарної стабільності та інвестиційної привабливості економіки, у той час як українська система інституційного забезпечення характеризується істотними структурними дисбалансами, про що свідчать недосконалість координаційних механізмів, дублювання функцій між різними відомствами та відсутність єдиної стратегії фінансово-економічної безпеки. Критичними проблемами, що гальмують процеси інституційного розвитку системи фінансово-економічної безпеки в Україні, є недосконалість нормативно-правової бази, що регулює взаємодію між інституційними суб'єктами, організаційна фрагментованість та неузгодженість дій різних органів влади, обмеженість фінансових та кадрових ресурсів для ефективного функціонування системи та суттєвий дефіцит механізмів оперативного реагування на виникаючі загрози, тому стратегічними напрямками подолання цих бар'єрів мають стати: розробка та прийняття комплексної Стратегії фінансово-економічної безпеки України, що визначатиме цілі, завдання та механізми координації; оптимізація організаційної структури через чітке розмежування функцій та усунення дублювання повноважень; створення ефективних міжвідомчих координаційних механізмів та єдиної інформаційної системи обміну даними; підвищення інституційної спроможності через розвиток людських ресурсів та впровадження сучасних технологій управління; посилення міжнародного співробітництва та адаптація кращих світових практик інституційного забезпечення економічної безпеки, що у сукупності, за умови скоординованих зусиль законодавчої та виконавчої влади, центральних і регіональних органів управління та міжнародних партнерів, дозволить трансформувати систему інституційного

забезпечення фінансово-економічної безпеки України та підвищити її ефективність у протидії сучасним викликам і загрозам.

Список використаних джерел

1. Барановський, О. І. (2004). *Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія*. Київ: Київський національний торговельно-економічний університет.
2. Варналій, З. С., Буркальцева, Д. Д., & Саєнко, О. С. (2011). *Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: Монографія*. Київ: Знання України.
3. Геєць, В. М. (2006). *Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство: Монографія*. Харків: ВД «ІНЖЕК».
4. Мунтіян, В. І. (1999). *Економічна безпека України*. Київ: КВІ.
5. Горбулін, В. П., & Качинський, А. Б. (2011). *Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки: Монографія*. Київ: НІСД.
6. Ковальчук, А. (2017). Державний механізм забезпечення фінансово-економічної безпеки: теоретико-правовий аспект. *Підприємництво, господарство і право*, (2), 136-140.
7. Козаченко, Г. В., Погорелов, Ю. С., & Герасименко, Л. В. (2020). Оцінювання економічної безпеки держави з використанням конструктивного підходу. *Бізнес Інформ*, (9), 44-55. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-9-44-55>.
8. Неустроєв, Ю. Г. (2021). Забезпечення економічної безпеки держави: досвід зарубіжних країн. *Агросвіт*, (5-6), 87-92. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.5-6.87>.
9. Правдивець, О. М. (2022). Економічна безпека як найвища функція держави. *Вчені записки Університету «КРОК»*, (2), 40-43. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2022-66-40-43>.

10. Єфремова, К. В., Пасат, М. О., & Чижов, Д. А. (2023). Проблеми забезпечення економічної безпеки України та шляхи їх вирішення. *Юридичний науковий електронний журнал*, (4), 34-37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/5>.
11. Стігліц, Дж. Е. (1998). *Економіка державного сектора*. Київ: Основи.
12. Норт, Д. (2000). *Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки*. Київ: Основи.
13. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
14. Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020>
15. Штань, М. (2023). Інституційні детермінанти економічної політики держави. *Економіка та суспільство*, (57). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-90>.
16. Котковський, В. С. (2020). Оцінювання рівня фінансової безпеки України в умовах фінансової глобалізації. *Підприємництво та інновації*, (11), 94-101.
17. Савастєєва, О. М. (2024). Проектне фінансування в системі забезпечення національної соціально-економічної і фінансової безпеки. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, 23(1), 129-141. DOI: [https://doi.org/10.18524/2413-9998.2024.1\(56\).309143](https://doi.org/10.18524/2413-9998.2024.1(56).309143).
18. Драган, І., Несторишен, І., Остапенко, Л., Терлецька, В., & Мунько, А. (2023). Удосконалення механізму адміністративно-правового забезпечення фінансово-економічної безпеки держави. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(52), 461-470. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.52.2023.4168>.